

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยได้พัฒนา และก้าวหน้ามาตลอดระยะเวลา 20 ปี เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันสามารถผลิตสินค้าเกือบทุกชนิดที่มีคุณภาพสูงออกสู่ตลาดโลก สภาพของอุตสาหกรรมที่ต้องต่อสู้แข่งขันในท้องตลาด ทั้งด้านคุณภาพและราคาสินค้า ทำให้ผู้ผลิตต้องใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยและมีระบบการทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น สภาพแวดล้อมในโรงงานต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ด้วยระบบการผลิตที่พัฒนาอย่างรวดเร็วนี้ นอกจากทำให้เศรษฐกิจขยายตัวและยกระดับความเป็นอยู่ของคนไทยให้สูงขึ้น ยังเป็นผลโดยตรงต่อการบาดเจ็บล้มตายของแรงงานและความเสียหายทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุอันตรายในโรงงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากผู้บริหารไม่มีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุที่ดีพอ นั่นหมายถึง ต้นทุนการผลิตของโรงงานจะต้องสูงขึ้น ดังนั้นการลงทุนเพื่อป้องกันมิให้อุบัติเหตุเกิดขึ้น จึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการผลิตวิธีหนึ่ง การดำเนินการให้สภาพการทำงานของคนงานในโรงงานมีความปลอดภัย จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารในปัจจุบันที่ไม่ควรมองข้าม เพราะการทำงานอย่างปลอดภัยนอกจากจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุในตัวแล้วยังก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้ (วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2542, หน้า 49)

1. ผลผลิตเพิ่มขึ้น
2. ต้นทุนการผลิตลดลง
3. กำไรมากขึ้น
4. สงวนทรัพยากรมนุษย์แก่ประเทศชาติ และเป็นปัจจัยจูงใจในการทำงาน

จากข้อมูลสถิติการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ผลิตและประกอบรถยนต์ ระหว่างปี 2546 – 2550 พบว่า จำนวนการประสบอันตรายฯ เป็นดังนี้ ปี 2546 จำนวน 15,469 ราย ปี 2547 จำนวน 15,478 ราย ปี 2548 จำนวน 16,000 ราย ปี 2549 จำนวน 14,495 ราย และปี 2550 จำนวน 13,144 ราย ตามลำดับ (สำนักงาน

กองทุนเงินทดแทน, 2551) ดังนั้น บริษัทโตโยต้า จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการประสบอันตรายหรือโรคเนื่องจากการทำงานจากบริษัทผู้ส่งมอบ ที่ส่งชิ้นส่วนรถยนต์ให้กับบริษัทโตโยต้า สถิติการประสบอันตรายหรือโรคเนื่องจากการทำงานของบริษัทผู้ส่งมอบ ทั้งหมดจำแนกตามความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ ในปี 2548 และปี 2549 เป็นดังนี้ 1.ชั้นเสียชีวิต ปี 2548 จำนวน 0 ราย และปี 2549 จำนวน 2 ราย 2. ถึงขั้นหยุดงาน ปี 2548 จำนวน 2,328 ราย และปี 2549 จำนวน 821 ราย และไม่ถึงขั้นหยุดงาน ปี 2548 จำนวน 2,420 ราย และปี 2549 จำนวน 1,522 ราย จากสถิติดังกล่าวข้างต้น โตโยต้า เห็นว่าความสูญเสียเกิดขึ้นในปริมาณมาก ดังนั้นจึงได้จัดทำแผนงานการบริหารความปลอดภัยสำหรับบริษัทผู้ส่งมอบขึ้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน โดยหลักการบริหารความปลอดภัยของบริษัทผู้ส่งมอบ เปลี่ยนจากการบริหารความปลอดภัยแบบดั้งเดิม (การป้องกันเชิงรับ) เป็นการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่ (การป้องกันเชิงรุก) ซึ่งแผนงานการบริหารความปลอดภัยสำหรับบริษัทผู้ส่งมอบประกอบด้วย 10 กิจกรรมย่อย ดังนี้

1. ตรวจสอบระบบความปลอดภัยโดยลูกค้าโตโยต้า
2. กำหนดนโยบายความปลอดภัยของบริษัทฯ
3. ส่งเสริมการจัดทำประตูสู่ความปลอดภัย
4. กิจกรรมการค้นหาและประเมินอันตราย (CCCF Activity)
5. กิจกรรมกลุ่มย่อย
6. ทบทวนมาตรฐานการทำงานของบริษัทผู้ส่งมอบ
7. การตรวจความปลอดภัยโดยผู้บริหารระดับสูง
8. กิจกรรมกระตุ้นจิตสำนึกด้านความปลอดภัย เช่น 5ส, Yokoten, KYT, ปฏิทินความปลอดภัย, Safety Talk และ Safety Week เป็นต้น
9. รายงานสถิติอุบัติเหตุให้กับโตโยต้า
10. ชมรมความร่วมมือด้านความปลอดภัยโตโยต้า (โตโยต้า, 2550)

บริษัท โตไก อีสเทิร์น รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทผู้ส่งมอบ บริษัทหนึ่ง ที่ส่งชิ้นส่วนให้กับ โตโยต้า จึงได้นำแผนงานการบริหารความปลอดภัยนี้มาปฏิบัติ และกิจกรรมส่วนใหญ่ตามแผนงาน บริษัท โตไกฯ ได้ปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การกำหนดนโยบายความปลอดภัย การตรวจความปลอดภัยโดยผู้บริหารสูงสุด และกิจกรรมกระตุ้นจิตสำนึกด้านความปลอดภัย เป็นต้น แต่มีกิจกรรมหนึ่งในแผนงาน คือ กิจกรรมการค้นหาและประเมินอันตราย หรือ CCCF Activity (Completely Check Completely Find out = CCCF) เป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้น เพื่อณรงค์ด้านความปลอดภัยให้กับพนักงานในทุกๆระดับ โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น

ค้นหาอันตราย และประเมินอันตรายจากงานและสถานที่ทำงานของตนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมใหม่ของบริษัท ฯ และเมื่อนำกิจกรรมนี้มาดำเนินงานในบริษัท ฯ แล้วไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการบริหารความปลอดภัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF ของบริษัท โตโก อีสเทิร์น รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดระยอง ตลอดจนปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบริษัท ฯ ในการกำหนดแนวทาง มาตรการ ตลอดจนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาต่อไป และส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งยังส่งผลให้ผู้บริหารและพนักงานตระหนักถึงการค้นหาอันตราย เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความปลอดภัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF บริษัท โตโก อีสเทิร์น รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความปลอดภัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF ของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมุติฐานของการวิจัย

การบริหารความปลอดภัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF ของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

พนักงานที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานของบริษัท โตโก อีสเทิร์น รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด แผนกผลิต แผนกคลังสินค้า และแผนกวิศวกรรม จำนวน 300 คน (ที่มา:

บริษัท โตโก อีสเทิร์น รีบเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด, 2553) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) แบ่งออกเป็น

2.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำกิจกรรม CCCF ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แผนกที่สังกัด

2.1.2 การบริหารความปลอดภัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำกิจกรรม CCCF ประกอบด้วย 3 ด้านคือ นโยบายและเป้าหมายขององค์กร การกำหนดบุคลากรและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การสื่อสารและการดำเนินงาน

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) คือ ความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF

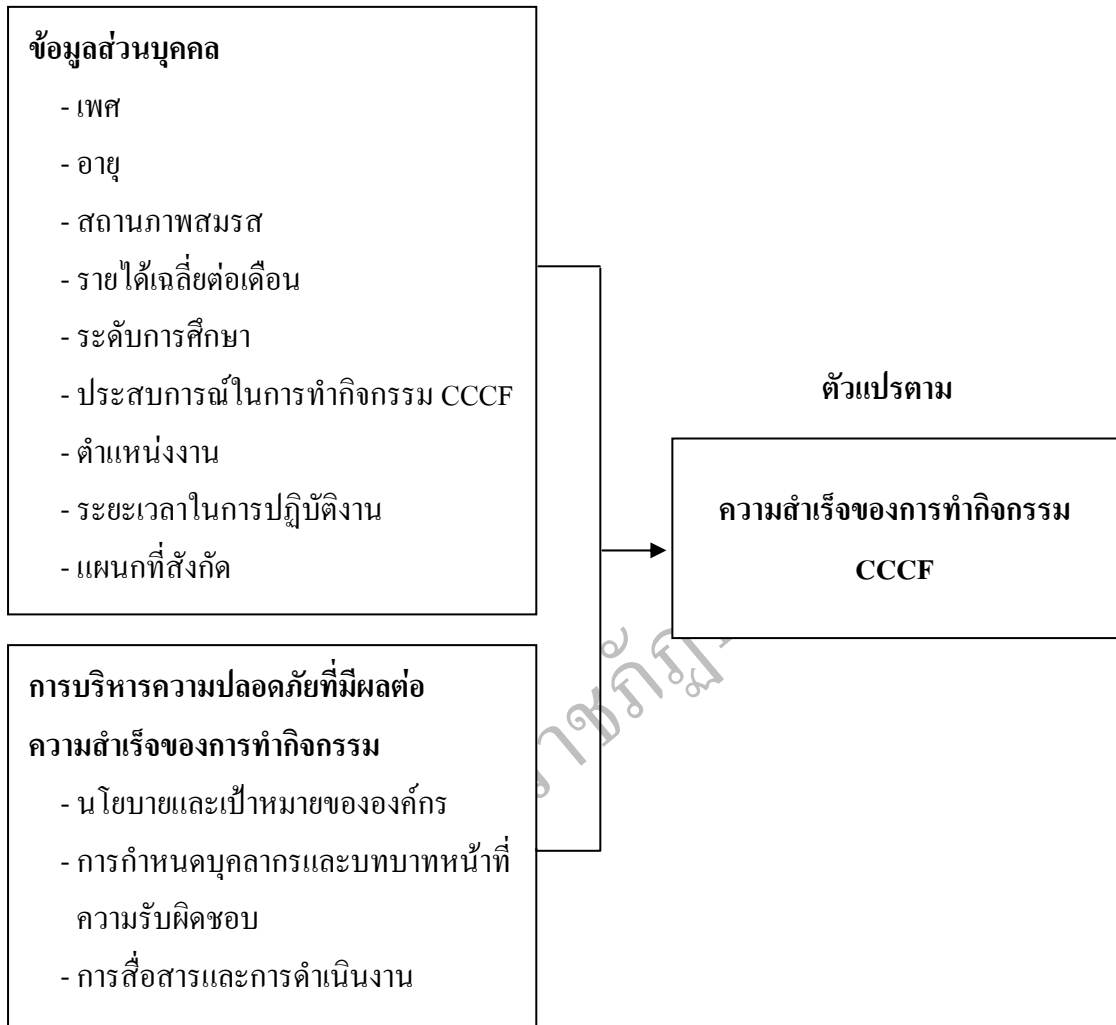
3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระหว่างเดือน มิถุนายน ถึงเดือน สิงหาคม 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์นโยบายการบริหารความปลอดภัยของการทำกิจกรรม CCCF บริษัท โตโก อีสเทิร์น รีบเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรม CCCF (Completely Check Completely Find out) หมายถึง กิจกรรมการค้นหาและประเมินอันตรายจากการปฏิบัติงาน

ความสำเร็จของการทำกิจกรรม CCCF หมายถึง การไม่มีอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานโดยพนักงานทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

การบริหารความปลอดภัย (safety management) หมายถึง “การปราศจากภัย” ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะขจัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นด้วย

การชี้บ่งอันตราย (hazard identification) หมายถึง การแจกแจงอันตรายต่าง ๆ ที่มีและที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากกาประกอบกิจการทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับจ่าย การเก็บ การขนถ่าย หรือขนย้ายการใช้ การขนส่ง วัสดุดิบ เชื้อเพลิง สารเคมีหรือวัตถุอันตราย ผลิตภัณฑ์และวัสดุพลอยได้ กระบวนการผลิตวิธีการปฏิบัติงานเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและกิจกรรมหรือสภาพการณ์ต่างๆ ในโรงงาน

การประเมินความเสี่ยง (risk assessment) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ถึงปัจจัย หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้อันตรายที่มีและที่แอบแฝงอยู่ ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การเพลิงไหม้ การระเบิด การรั่วไหลของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย เป็นต้น

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยง (risk management) หมายถึง แผนการดำเนินการ ความเหมาะสมที่ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

บริษัท โตโก อีสเทิร์น รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด หมายถึง บริษัทที่ทำธุรกิจผลิตและส่งออกสินค้าประเภทลูกยางกันสะเทือนในรถยนต์ให้กับบริษัท โตโยต้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบปัจจัยที่นำไปสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม CCCF องค์กรให้ประสบความสำเร็จสูงสุด
2. ผู้บริหารระดับสูงทราบถึงปัญหาที่แท้จริงจากการดำเนินงานกิจกรรม CCCF และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้องตรงประเด็น เพื่อให้การดำเนินงานของพนักงานมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด